

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	soorten gesprekken	deelnemen aan geplande en ongeplande gesprekken: - om informatie uit te wisselen (bijv. over gebeurtenissen, n.a.v. prentenboeken, of om elkaar te helpen); - voor discussie en overleg (bijv. over spel, ervaringen, activiteiten)	2	3	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksdoelen	kennismaken met verschillende gesprekssoorten met bijbehorende doelen (bijv. verhaal vertellen om te amuseren, overleg hoe een conflict op te lossen of informatie uitwisselen over gebeurtenissen in een prentenboek)	2	3	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksregels en -vaardigheden	kennismaken met en gebruiken van elementaire gespreksregels (bijv. op de beurt wachten en naar elkaar luisteren)	2	3	10
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksregels en -vaardigheden	blijven bij het gespreksonderwerp	2	3	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksregels en -vaardigheden	reageren op elkaar, vragen stellen en beantwoorden	2	3	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksregels en -vaardigheden	(met hulp) signaleren wanneer regels voor beurtwisseling overtreden worden	2	3	10
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	afstemmen op gesprekspartner(s)	in aanraking komen met verschillende gesprekspartners	2	3	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	afstemmen op gesprekspartner(s)	bewust worden van omgangstaal	2	3	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	woordgebruik en woordenschat	(met hulp) kiezen en productief gebruiken van (nieuwe) woorden tijdens gesprekken	2	12	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing	verstaanbaar uitspreken van klinkers en medeklinkers (pauzes, aarzelingen en herformuleringen mogen voorkomen)	2		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	non-verbale communicatie	gebruiken regelmatig gebaren en mimiek om gespreksbijdragen te ondersteunen	2		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	aanpak	(met hulp) oriënteren voorafgaand aan het gesprek op onderwerp en elementaire gespreksregels (bijv. naar elkaar luisteren)	2	3	10
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	aanpak	(met hulp) reflecteren op eigen bijdrage aan het gesprek	2	3	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisteren naar uitleg en instructies	uitleg over activiteiten en taken begrijpen	1		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisteren naar uitleg en instructies	instructies begrijpen (bijv. bij activiteiten in de groep)	1		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisteren als lid van een live publiek	luisteren naar en begrijpen van: - prentenboeken; - verhalen; - gedichten; - (toneel)voorstellingen; - belevenissen van volwassenen of kind; - informatie over concrete onderwerpen; - mening anderen	1		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisteren naar radio, televisie en gesproken tekst op internet	luisteren en begrijpen van gesproken tekst op radio, tv en internet (bijv. (educatieve) series of programma's, digitale prentenboeken en luisterboeken)	1		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisterdoelen en -strategieën	bewust worden van verschillende luisterdoelen	1		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisterdoelen en -strategieën	oefenen met het afstemmen van manier van luisteren op doel	1		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisterdoelen en -strategieën	(met hulp) inzetten van luisterstrategieën	1	2	10
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	begrijpen en interpreteren	benoemen thema/onderwerp van tekst	1		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	begrijpen en interpreteren	herkennen persoon, plaats en gebeurtenis	1		

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	woordenschat en -strategieën	labelen met woorden personen, dingen en plaatsen uit teksten na het luisteren	1		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	woordenschat en -strategieën	vragen stellen over woordbetekenis wanneer dat het luisteren/begrip belemmert	2	3	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	samenvatten	weglaten van onbelangrijke details bij het weergeven van een inhoudselement (bijv. gebeurtenis)	1	2	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	evalueren	(met hulp) vormen van eigen mening over (een inhoudselement van) een tekst	2	3	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	aanpak	(met hulp) oriënteren op de uitvoering van de luistertaak	1	2	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	aanpak	(met hulp) inzetten van luisterstrategieën	1	3	10
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	aanpak	(met hulp) reflecteren op de uitvoering van de luistertaak	1	2	3
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	een monoloog houden	vertellen voor vertrouwd publiek: - uitleg geven (bijv. bij een tekening); - een verhaal vertellen of navertellen; - vertellen over een gebeurtenis of ervaring	1	2	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	samenhang	blijven bij het gekozen onderwerp (bijv. met behulp van ondersteunend materiaal)	2	3	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	samenhang	gebruiken van eenvoudige signaalwoorden (bijv. en toen, omdat) voor samenhang in een verhaal	1	2	3
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	samenhang	(groep 3) tekst voorzien van een eenvoudige structuur (chronologie, opsomming)	1	2	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	spreekdoelen	in aanraking komen met verschillende spreekdoelen en (met hulp) kiezen van een spreekdoel uit gegeven doelen	2		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	publiek	waarnemen van signalen van bekende luisteraars	2		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	publiek	reageren op signalen van bekende luisteraars en aanpassen van de inhoud aan de groep	2		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	woordgebruik en woordenschat	(nieuwe) woorden kiezen en gebruiken	1	2	12
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	woordgebruik en woordenschat	(met hulp) productief gebruiken van aangeboden woorden tijdens gesprekken	3	12	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing	vloeiend en verstaanbaar spreken voor bekenden en eenvoudige intonatie gebruiken (bijv. vraagzin) waarbij pauzes, aarzelingen en herformuleringen mogen voorkomen	2		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	non-verbale communicatie	gebruiken van gebaren en mimiek om boodschappen te ondersteunen	2		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	visuele ondersteuning	vertellen over zelf meegenomen materiaal	2		
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	aanpak	(met hulp) voorbereiden van spreektaak (inhoud en aanpak)	1	2	
FASE 1	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	aanpak	(met hulp) reflecteren op uitvoering spreektaak	2		
FASE 1	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		plezier hebben in voorgelezen worden	9		
FASE 1	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		plezier hebben in zelf (kunnen) lezen en zelf (kunnen) voorlezen	9		
FASE 1	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		meeleven met personages in een op de leeftijd afgestemd boek	9		
FASE 1	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		uiten van gevoelens/mening over een voorgelezen verhaal of rijmpje	9		
FASE 1	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		zich inleven in alledaagse onderwerpen (aansluiten bij de leefwereld en bij onderwerpen die verder afstaan van het kind)	9		

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)	
FASE 1	Lezen	Oriëntatie op en lezen van zakelijke teksten	soorten teksten	kennismaken met: - informatieve teksten (bijv. informatieve prentenboeken, nieuwsberichtjes op het prikbord, weerbericht op website); - instructieve teksten (bijv. pictogrammen voor dagelijkse handelingen, recept, bouwtekening); - betogende teksten (bijv. een oproep, reclame)	4	6
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	leesdoelen (en publiek)	bekijken en lezen van (beeld-)tekst om informatie op te doen	4	6
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen en interpreteren	(met hulp) begrijpen van informatieve prentenboeken (bijv. juiste plaatje aanwijzen tijdens of na het lezen)	6	
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen en interpreteren	herkennen en begrijpen van signaalwoorden die chronologische volgorde of vraag-antwoord structuur aangeven	4	6
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen en interpreteren	zelfstandig begrijpen van een eenvoudige tekst door het onderwerp en enkele kenmerken te benoemen en de titel te interpreteren	4	6
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	reageren op tekst met blij van herkenning, waardering en eigen mening	6	7
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: studievaardigheden	samenvatten	(groep 3) samenvatten door het onderscheiden van hoofdelementen van een tekst (wie, wat, waar) met behulp van picto's	6	
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: studievaardigheden	samenvatten	(groep 3) kennismaken met eenvoudige technieken om informatie te onthouden (herlezen, onderstrepen, woordspin)	4	10
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: studievaardigheden	opzoeken	(groep 3) opzoeken en kennismaken met de opzet van verschillende informatiebronnen	4	6
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: aanpak	leesstrategieën	(groep 3) kennis ontwikkelen over de opbouw van een tekst (met behulp van leesstrategieën)	4	6 10
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: aanpak	leesstrategieën	(groep 3) voorspellen waar de tekst over gaat en herlezen en onderstrepen, met name om nog een keer te genieten van de tekst en om te onthouden	4	6
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: aanpak	(lees-)woordenschatstrategieën	(groep 3) afleiden van de betekenis van onbekende woorden met behulp van de kaft en afbeeldingen bij een tekst	4	6 12
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: aanpak	oriënteren en reflecteren	(groep 3) (met hulp) oriënteren op het leesdoel	4	6
FASE 1	Lezen	Zakelijke teksten: aanpak	oriënteren en reflecteren	(groep 3) (met hulp) bewust worden van aspecten van het eigen leesleerproces	4	6
FASE 1	Lezen	Oriëntatie op en lezen van fictie	soorten teksten	kennismaken met en lezen van: - verhalende teksten, vooral expressief (bijv. sprookjes, dierenverhalen, realistische verhalen, fantasieverhalen, voorleesverhalen, prentenboeken); - poëzie, simpele rijmpjes, versjes en liedjes die vooral vormvast zijn (bijv. wiegeliëdjes, slaapliedjes, dansliedjes, kringliedjes, aftelversjes, springliedjes, sinterklaasversjes, raadselrijmen, spotversjes)	4	
FASE 1	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen	onderscheiden van de hoofdcomponenten van een verhaal (wie, wat, waar, wanneer)	4	
FASE 1	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen	onderscheiden van fictie van non-fictie	4	
FASE 1	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen	onderscheiden van fantasieverhalen van andere realistische verhalen	4	
FASE 1	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen	herkennen van sprookjes	4	
FASE 1	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	interpreteren	benoemen van het onderwerp en verbinding leggen tussen onderwerp, gebeurtenissen, personen in een verhaal en de eigen werkelijkheid	4	

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 1	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	interpreteren	ervaren van verschillende emoties in een verhaal (bijv. verdriet, boosheid, blijdschap)	4		
FASE 1	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	geven van een eigen mening over een verhaal, versje of liedje	4	7	
FASE 1	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	ontdekken welke onderwerpen men leuk of niet leuk/saai vindt om over te lezen	9		
FASE 1	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	naspelen of navertellen van een voorgelezen verhaal (met of zonder illustraties)	4		
FASE 1	Lezen	Fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe		spelen met klanken (fonemen) en symbolen, woorden verklanken	4		
FASE 1	Lezen	Fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe		ontdekken van het alfabetisch principe (in een speelse context)	10		
FASE 1	Lezen	Fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe		deelnemen aan woord- en klankspelletjes	10		
FASE 1	Lezen	Fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe		ontdekken dat letters met klanken corresponderen	10	12	
FASE 1	Lezen	Fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe		herkennen en gebruiken van rijmwoorden	10	12	
FASE 1	Lezen	Fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe		ontdekken van de structuur van taal (tekst, zin, woord)	10		
FASE 1	Lezen	Technisch lezen		oefenen van de elementaire leeshandelingen	10		
FASE 1	Lezen	Technisch lezen		decoderen van klankzuivere woorden	4	12	
FASE 1	Lezen	Technisch lezen		herkennen van lettercombinaties en spellingpatronen in niet-klankzuivere woorden	4	12	
FASE 1	Lezen	Technisch lezen		herkennen van lettergrepen in geschreven woorden	4	8	
FASE 1	Schrijven	Oriëntatie op geschreven taal		ontwikkelen van kennis van de functies van schrijven	5		
FASE 1	Schrijven	Oriëntatie op geschreven taal		ontdekken van de verschillen tussen 'schrijven' en 'lezen'	5		
FASE 1	Schrijven	Oriëntatie op geschreven taal		spelen met lettertekens (benoemen en schrijven)	5	8	
FASE 1	Schrijven	Oriëntatie op geschreven taal		oefenen met schrijven (krabbels, eigen naam en woorden (bijv. bij tekeningen))	5	8	
FASE 1	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	schrijfdoelen	ervaren dat geschreven taal communicatieve doelen heeft	5		
FASE 1	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	schrijfdoelen	onder woorden brengen van gedachten, gevoelens en meningen (mondeling of schriftelijk)	6	8	
FASE 1	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	schrijfdoelen	plezier krijgen in schrijven	9		
FASE 1	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	schrijfdoelen	ervaring opdoen met de schrijfdoelen plezier verschaffen en informeren	5	9	
FASE 1	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	soorten teksten	schrijven: - verhalende teksten (bijv. briefje, kaartje); - eenvoudige informatieve teksten (bijv. bericht of antwoorden op vragen); - eenvoudige instructieve teksten (bijv. recept of korte gebruiksaanwijzing); - schrijven van woorden of woorden (2 woords)zinnen (bijv. eigen naam op etiket, korte zinnen bij zelfgemaakte tekeningen)	5	8	
FASE 1	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	onderwerpen	schrijven over concrete onderwerpen uit eigen leefwereld. Ze gaan over het hier en nu of over de nabije omgeving, de nabije toekomst/verleden	5		
FASE 1	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	publiek	(groep 1/2) experimenteren met het afstemmen van tekst op publiek	5		
FASE 1	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	publiek	(groep 3) (met hulp) aanpassen van tekst n.a.v. reacties van publiek (klasgenootjes)	5		

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 1	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	aanpak	vertellen wat de gebruikte tekens in het eigen schrift betekenen	7	9	
FASE 1	Schrijven		aanpak	(met hulp) inzetten van schrijfstrategieën: - verkennen van het onderwerp; - 'verzamelen' van informatie	5	8	10
FASE 1	Schrijven		aanpak	(groep 3) (met hulp) ook inzetten op de schrijfstrategieën: - selecteren en ordenen van informatie; - reflecteren (vooral op inhoud, minder op vorm); - verzorgen van de lay-out van de tekst	5	8	10
FASE 1	Schrijven		inhoud/vorm	(groep 3) reflecteren in tekstbesprekingen over wat de leerling heeft opgeschreven (over de vraag wat de leerling heeft bedoeld en de vraag waarom de lezer bepaalde dingen wel/niet kan begripen)	7		
FASE 1	Schrijven		tekstverzorging/opmaak	(groep 1/2) tekenen en versieren van woorden	8		
FASE 1	Schrijven		tekstverzorging/opmaak	(groep 3) bladspiegel verdelen, illustraties bij tekst maken	8		
FASE 1	Taalbeschouwing	Taalbeschouwing	praten over taal	gesprekken voeren over taal en taalgebruik	10	11	
FASE 1	Taalbeschouwing	Begrippenlijst		kennismaken met en gebruiken van taalbegrippen	10	11	
FASE 1	Taalbeschouwing	Taalverzorging		kennismaken met en gebruiken van spellingscategorieën en -regels	11		

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	soorten gesprekken	deelnemen aan geplande en ongeplande gesprekken: - om informatie uit te wisselen (bijv. tijdens een samenwerkopdracht of een brainstorm); - voor discussie en overleg (bijv. over een <u>groepsactiviteit, een mening of een gezamenlijke presentatie</u>)	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksdoelen	(met hulp) herkennen van verschillende gesprekssoorten met bijbehorende doelen (bijv. uitwisseling over oplossing <u>rekenprobleem of overleg over te organiseren tentoonstelling</u>)	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksdoelen	ervaren dat met taalgebruik bepaald effect/doel kan worden bereikt	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksregels en -vaardigheden	(met hulp) toepassen van elementaire gespreksvaardigheden	2	3	10
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksregels en -vaardigheden	kennismaken met complexere gespreksvaardigheden (bijv. <u>doorvragen en het stellen van begripsvragen</u>)	2	3	10
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksregels en -vaardigheden	(met hulp) toepassen van complexere gespreksregels	2	3	10
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksregels en -vaardigheden	uitbreiden van het gespreksonderwerp	3		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksregels en -vaardigheden	gaande houden van een gesprek (bijv. door inhoudelijk op elkaar <u>te reageren</u>)	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	afstemmen op gesprekspartner(s)	verschillen herkennen in gesprekspartners	3		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	afstemmen op gesprekspartner(s)	kennismaken met formeel en informeel taalgebruik in verschillende contexten	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	afstemmen op gesprekspartner(s)	afstemmen van aanspreekvormen op (on)bekende <u>gesprekspartners</u>	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	afstemmen op gesprekspartner(s)	bewust worden van belangstelling en voorkennis van <u>gesprekspartners</u>	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	woordgebruik en woordenschat	gebruiken functie- en inhoudswoorden die specifiek aan het onderwerp <u>gerelateerd zijn</u>	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	woordgebruik en woordenschat	gebruiken school- en vaktaalwoorden	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing	bewust worden van de rol van de toon in gesprekken	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing	bewust worden van vloeiendheid en verstaanbaarheid (bijv. van <u>haperingen, versprekingen</u>)	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	non-verbale communicatie	oogcontact en lichaamshouding inzetten om bijdrage aan het <u>gesprek te ondersteunen</u>	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	non-verbale communicatie	bewust worden van het belang van non-verbale communicatie	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	aanpak	(met hulp) zich oriënteren voorafgaand aan het gesprek op soort gesprek en elementaire gespreksregels (bijv. reageren op dat wat <u>de ander zegt</u>)	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	aanpak	(met hulp) reflecteren op eigen aandeel in en aanpak van gesprek	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	aanpak	(met hulp) bepalen van leerdoelen voor een volgend gesprek	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisteren naar uitleg en instructies	uitleg over activiteiten en taken begrijpen	1		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisteren naar uitleg en instructies	instructie en uitleg over de leerstof begrijpen	1		

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisteren als lid van een live publiek	luisteren naar en begrijpen van: - verhalen; - gedichten; - (toneel)voorstellingen; - betogende tekst van leraar of leerlingen; - informatie over actuele onderwerpen; - mening van leraar of van een ander	1		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisteren naar radio, televisie en gesproken tekst op internet	begrijpen van: - (educatieve) series of programma's; - digitale luisterboeken; - actuele en maatschappelijke informatie	1		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisterdoelen en -strategieën	herkennen luisterdoel van een tekst	1		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisterdoelen en -strategieën	(met hulp) afstemmen van manier luisteren op doel	1		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisterdoelen en -strategieën	(met hulp) inzetten van luisterstrategieën	1	10	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	begrijpen en interpreteren	onderscheiden hoofdcomponenten van een tekst m.b.v. vragen	1	2	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	begrijpen en interpreteren	afleiden van betekenis uit houding, mimiek, gebaren, stemgebruik en intonatie	1	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	woordenschat en -strategieën	vragen stellen over woordbetekenis wanneer dat het luisteren/begrip belemmert	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	woordenschat en -strategieën	afleiden van de betekenis van onbekende woorden	1	3	12
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	woordenschat en -strategieën	herkennen eenvoudige beeldspraak	1		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	samenvatten	(met hulp) selecteren van belangrijke informatie	1	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	samenvatten	samenvatten van de tekst in eigen woorden	1		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	evalueren	vormen van eigen mening over de inhoud van een tekst en die onderbouwen met argumenten	2	3	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	aanpak	(met hulp) oriënteren op de uitvoering van de luistertaak	1	2	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	aanpak	(met hulp) inzetten van luisterstrategieën	1	3	10
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	aanpak	(met hulp) reflecteren op de uitvoering van de luistertaak	1	2	3
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	een monoloog houden	vertellen voor veelal bekend publiek: - een zelfbedacht verhaal vertellen; - een boekbespreking doen; - iets beschrijven of uitleggen; - een voorbereid praatje/spreekbeurt houden (bijv. over een sport/hobby); - verslag uitbrengen over een gebeurtenis of activiteit	1	2	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	samenschap	(met hulp) ordenen van informatie en aanbrengen van structuur	1	2	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	samenschap	gebruiken van signaalwoorden en verwijswaarden	1	2	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	samenschap	gebruiken van geheugensteuntjes (bijv. bij verhaal-/praatje-/boekbespreking)	1	2	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	spreekdoelen	(met hulp) duidelijk maken van spreekdoel en hieraan vasthouden tijdens het spreken	2		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	publiek	afstemmen op publiek door: - onderscheiden van formele en informele situaties en daarbij passend woordgebruik hanteren; - rekening houden met voorkennis (bijv. van medeleerlingen); - waarnemen van signalen (bijv. onbegrip)	2		

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	woordgebruik en woordenschat	gebruiken van specifiek aan het onderwerp gerelateerde inhouds- en functiewoorden	3		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing	vloeiend en verstaanbaar spreken voor onbekenden	2		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing	bewust worden van vloeiendheid en verstaanbaarheid (bijv. van haperingen, versprekingen)	2		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	non-verbale communicatie	inzien van het belang van non-verbale communicatie	2		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	non-verbale communicatie	(met hulp) inzetten van lichaamshouding, oogcontact, gebaren tijdens het spreken	2		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	visuele ondersteuning	bewust zijn van de functie van visuele ondersteuning	2		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	visuele ondersteuning	inzetten van eenvoudige middelen (mindmap, filmpje, afbeelding)	2		
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	aanpak	(met hulp) bepalen van inhoud en aanpak	1	2	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	aanpak	(met hulp) voorbereiden van een verhaal/praatje/boekbespreking	1	2	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	aanpak	beseffen dat verschillende taken een verschillende aanpak vergen (reciteren = oefenen, som uitleggen = nadenken over uitleg)	1	2	
FASE 2	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	aanpak	(met hulp) reflecteren op gebruik van eenvoudige planningsstrategieën en op uitvoering	2		
FASE 2	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		belangstelling hebben voor verhalende teksten (fictie, waaronder poëzie) en informatieve teksten (zakelijke teksten)	5	7	9
FASE 2	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		gemotiveerd zijn om zelf te lezen	9		
FASE 2	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		omgaan met teksten als dagelijks communicatie- en expressiemiddelen	5	7	
FASE 2	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		lezen en bespreken van teksten voor leeftijd en doelgroep	6	7	
FASE 2	Lezen	Oriëntatie op en lezen van zakelijke teksten	soorten teksten	lezen van: - informatieve teksten (bijv. teksten uit zaakvakmethode, krantenbericht, kindertijdschrift, kindereencyclopedie, eenvoudige schematische overzichten, informatieve berichten op internet); - instructieve teksten (bijv. een speurtocht, bouwtekening, opdracht in lesboek); - betogende teksten (bijv. een boekrecensie, advertentie)	4	6	
FASE 2	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	leesdoelen (en publiek)	zoekend en selectief teksten lezen om bepaalde informatie te vinden	4	6	
FASE 2	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen en interpreteren	(met hulp) begrijpen van de bedoeling van de schrijver (onderscheiden van lezen om te weten, overtuigen of doen)	4	6	
FASE 2	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen en interpreteren	herkennen en begrijpen van signaalwoorden die een tegenstellingstructuur aangeven	4	6	
FASE 2	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen en interpreteren	herkennen van tussenkopjes en alinea's in een tekst	4	6	
FASE 2	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	herkennen van feiten en meningen in teksten	6	7	
FASE 2	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	herkennen van meningen die afwijken van de eigen mening	6	7	
FASE 2	Lezen	Zakelijke teksten: studievaardigheden	samenvatten	samenvatten door het weglaten en verzamelen van informatie uit een tekst	4	6	
FASE 2	Lezen	Zakelijke teksten: studievaardigheden	opzoeken	opzoeken van informatie met behulp van zoekvaardigheden (inhoudsopgave, trefwoorden, alfabetische volgorde, hyperlinks)	4	6	

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 2	Lezen	Zakelijke teksten: aanpak	leesstrategieën	kennismaken en oefenen met specifieke strategieën: voorkennis mobiliseren, leesproces sturen, selecteren van belangrijke informatie (als uitbreiding van leesstrategieën)	4	6	10
FASE 2	Lezen	Zakelijke teksten: aanpak	(lees-)woordenschatstrategieën	doorlezen bij een onbekend woord in een tekst als dat niet belangrijk is voor het begrip, of onder begeleiding van de leraar terug of verder lezen in een tekst om te kijken of een onbekend woord omschreven wordt of dat er een bekend synoniem staat (als uitbreiding van (lees)woordenschatstrategieën)	4	6	12
FASE 2	Lezen	Zakelijke teksten: aanpak	(lees-)woordenschatstrategieën	herkennen van samengestelde woorden en hieruit de betekenis herleiden	4	6	12
FASE 2	Lezen	Zakelijke teksten: aanpak	oriënteren en reflecteren	(met hulp) oriënteren en reflecteren op het gebruik van leesstrategieën	10		
FASE 2	Lezen	Oriëntatie op en lezen van fictie	soorten teksten	lezen van: - verhalende teksten (bijv. avonturenverhalen, verhalen over andere culturen, stripboeken of prentenboeken met een dubbele bodem); - diverse soorten poëzie (bijv. vormvastere en vormvrijere gedichten, lof-, feest- en klaagliederen, hekelende en satirische gedichten)	4		
FASE 2	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen	onderscheiden van hoofd- en bijfiguren en de relaties ertussen aangeven	4		
FASE 2	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen	herkennen van veel voorkomende onderwerpen (bijv. avonturen) en genres	4		
FASE 2	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	interpreteren	(associatief) relaties leggen tussen een verhaal en de werkelijkheid	4		
FASE 2	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	interpreteren	benoemen van de boodschap in een verhaal	4		
FASE 2	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	interpreteren	herkennen van verschillende emoties in een verhaal	4		
FASE 2	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	geven van een mening in gesprek (met medeleerlingen) over een tekst en deze globaal toelichten	4		
FASE 2	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	bewust worden van eigen voorkeur voor onderwerpen, genres, schrijvers en taalgebruik	4	9	
FASE 2	Lezen	Technisch lezen		automatiseren van de elementaire leeshandelingen	10		
FASE 2	Lezen	Technisch lezen		decoderen van klankzuivere woorden	4	12	
FASE 2	Lezen	Technisch lezen		herkennen van lettercombinaties en spellingpatronen in niet-klankzuivere woorden	4	12	
FASE 2	Lezen	Technisch lezen		herkennen van lettergrepen in geschreven woorden	4	8	
FASE 2	Lezen	Technisch lezen		herkennen van het unieke patroon van leenwoorden	12		
FASE 2	Lezen	Technisch lezen		herkennen van woorden door gebruik te maken van de betekenis van een woord	4	12	
FASE 2	Lezen	Technisch lezen		herkennen van woorden door gebruik te maken van de context van een woord	4	12	
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	schrijfdoelen	durven te schrijven	5	8	
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	schrijfdoelen	plezier hebben in schrijven	9		
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	schrijfdoelen	kennismaken en ervaring opdoen met de schrijfdoelen: plezier verschaffen, informeren, instrueren en overtuigen	5		
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	schrijfdoelen	kritisch kijken (met hulp) naar eigen en andermans teksten om te bepalen of schrijfdoelen zijn behaald	7		

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	soorten teksten	schrijven: - verhalende teksten (bijv. verhaal, gedicht of brief); - informatieve teksten (bijv. verslag, observaties van bijvoorbeeld diergedrag en proefje); - instructieve teksten (bijv. speurtocht, routebeschrijving, gebruiks- of gedragsaanwijzingen); - betogende teksten (bijv. een boekverslag, een leus op een spandoek of een oproep)	5	8	
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	onderwerpen	schrijven ook over onderwerpen die minder concreet zijn en betrekking hebben op omgeving die minder nabij is (bijv. bij de zaakvakken). Ze hebben ook betrekking op verleden en toekomst	5	8	
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	publiek	onderscheid maken tussen bekend publiek uit directe, eigen omgeving en uit minder nabije omgeving en aanpassen van woordgebruik daarop	5		
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	aanpak	onder aanmoediging van de leraar inzetten van schrijfstrategieën: - oriënteren met aandacht voor het doel en publiek; - plannen en maken van een opzet voor de tekst; - reflecteren en reviseren op inhoud (doel, publiek, opbouw van tekst) en vorm (opbouw van zinnen, spelling)	5	8	10
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	inhoud/vorm	(met hulp) reflecteren in tekstbesprekingen op het schrijfproces (oriënteren, formuleren en reviseren) en het schrijfproduct (structuur, samenhang, stijl, doel, publiek, vormaspecten)	7	10	
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	inhoud/vorm	schrijven meerdere tekstversies (reviseren)	5	8	
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	inhoud/vorm	kennismaken met tekstverwerken op de computer	8		
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	tekstverzorging/opmaak	kennismaken met de opmaak van teksten (bijv. titels, kopjes, illustraties, datering, adressering, aanhef en ondertekening)	8		
FASE 2	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	tekstverzorging/opmaak	eigen tekst redigeren op spelling en interpunctie	5	8	11
FASE 2	Taalbeschouwing	Taalbeschouwing	praten over taal	gesprekken voeren over taal en taalgebruik	10	11	
FASE 2	Taalbeschouwing	Begrippenlijst		kennismaken met en gebruiken van taalbegrippen	10	11	
FASE 2	Taalbeschouwing	Taalverzorging		kennismaken met en gebruiken van spellingscategorieën en -regels	11		

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	soorten gesprekken	deelnemen aan geplande en ongeplande gesprekken: - om informatie uit te wisselen (bijv. in gesprek of interview met deskundigen); - voor discussie en overleg (bijv. over een actueel onderwerp of om plannen te maken voor activiteiten)	2	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksdoelen	herkennen van verschillende gesprekssoorten met bijbehorende doelen (bijv. discussie over stelling of informatie uitwisselen in interview met deskundige)	2	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksdoelen	aanpassen van het taalgebruik aan het gespreksdoel	2	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksregels en -vaardigheden	toepassen van eenvoudige en complexere gespreksvaardigheden (bijv. samenvatten)	2	3	10
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksregels en -vaardigheden	uitbreiden van het gespreksonderwerp	3		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	gespreksregels en -vaardigheden	initiëren, leiden en afsluiten van een gesprek in kleine groep	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	afstemmen op gesprekspartner(s)	houden rekening met verschillen tussen gesprekpartners (bijv. rekening houden met verschil in tempo)	2	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	afstemmen op gesprekspartner(s)	toepassen van aanspreekvormen en formeel en informeel taalgebruik correct	2	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	afstemmen op gesprekspartner(s)	afstemmen van bijdrage op belangstelling en voorkennis van gesprekspartner(s)	2	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	woordgebruik en woordenschat	gebruiken abstracte school- en vaktaalwoorden	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing	corrigeren (eigen) fouten en haperingen	2	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing	aandacht hebben voor grammatica, articulatie, volume en spreektempo	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	non-verbale communicatie	gebaren, mimiek, oogcontact en lichaamshouding regelmatig inzetten om bijdrage aan gesprek te ondersteunen	2	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	aanpak	zich oriënteren voorafgaand aan het gesprek op soort gesprek en gespreksregels (bijv. doorvragen of vragen om verduidelijking)	2	3	10
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	aanpak	(met hulp) reflecteren op eigen aandeel in en aanpak van gesprek en openstaan voor reacties van gesprekspartners daarop	2	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Gesprekken voeren	aanpak	bepalen van leerdoelen voor een volgend gesprek	2	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisteren naar uitleg en instructies	uitleg over activiteiten en taken begrijpen	1		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisteren naar uitleg en instructies	instructies bij opdrachten die ze op een ander moment moeten uitvoeren begrijpen	1		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisteren als lid van een live publiek	luisteren naar en begrijpen van: - verhalen met meerdere verhaallijnen; - gedichten; - (toneel)voorstellingen; - complexere informatie of uitleg; - informatie en meningen in een betogende tekst	1		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisteren naar radio, televisie en gesproken tekst op internet	begrijpen van: - nieuws en maatschappelijke onderwerpen met verschillende standpunten; - discussieprogramma's	1		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisterdoelen en -strategieën	luisteren doelgericht op basis van gegeven luisterdoel	1		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisterdoelen en -strategieën	afstemmen van manier van luisteren op doel	2	3	

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	luisterdoelen en -strategieën	inzetten van luisterstrategieën	2	3	10
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	begrijpen en interpreteren	benoemen hoofdgedachte en selecteren belangrijke informatie uit de tekst	1	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	begrijpen en interpreteren	maken gebruik van context (kennis van de wereld) bij het opvullen van hiaten in de tekst	1	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	woordenschat en -strategieën	vragen stellen over woordbetekenis wanneer dat het luisteren/begrip belemmert	2	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	woordenschat en -strategieën	afleiden van de betekenis van onbekende woorden	1	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	woordenschat en -strategieën	herkennen het verschil tussen figuurlijk en letterlijk taalgebruik	1	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	samenvatten	afleiden van de belangrijkste boodschap uit een tekst en geven deze kort weer	1		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	evalueren	eigen mening geven over de inhoud en vorm van een tekst en daarbij verwijzen naar voorbeelden in een tekst	2	3	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	aanpak	(met hulp) oriënteren op aanpak en uitvoering van de luistertaak	1	2	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	aanpak	inzetten van luisterstrategieën	1	3	10
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	aanpak	(met hulp) reflecteren op aanpak en uitvoering van de luistertaak	1	2	3
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	aanpak	bepalen van leerdoelen voor een volgende luistertaak	1		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	een monoloog houden	vertellen voor bekend en onbekend publiek: - over een verhaal, gebeurtenis, activiteit of ervaring; - een boekbespreking houden; - uitleg geven aan medeleerlingen; - een presentatie houden (bijv. over een actueel onderwerp); - een voorbereid betoog houden met eigen mening en argumenten	1	2	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	samenschap	ordenen van informatie en structuur aanbrengen m.b.v. een schema	1	2	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	samenschap	samenschap aanbrengen door gebruik van signaalwoorden en verwijzwoorden (zo nodig/wenselijk gebruiken van geheugensteuntje)	1	2	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	spreekdoelen	afstemmen van het doel tijdens het spreken (taalgebruik en non-verbale ondersteuning)	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	spreekdoelen	hanteren van een structuur die aansluit bij het spreekdoel (bijv. een recept navertellen: stap voor stap)	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	publiek	afstemmen op publiek door: - aanpassen van woordgebruik aan formele en informele situaties, rekening te houden met voorkennis en waarnemen van signalen van het publiek; - publiek boeien (bijv. met anekdotes, ervaringen); - vragen stellen en te beantwoorden; - passend omgaan met commentaar/feedback	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	woordgebruik en woordenschat	gebruiken van specifiek aan het onderwerp gerelateerde inhouds- en functiewoorden	3		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	woordgebruik en woordenschat	gebruiken van abstracte school- en vaktaal	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	woordgebruik en woordenschat	afstemmen woordgebruik op gesprekspartners (jongerentaal, formele taal) en variëren in woordgebruik	3		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing	aanpassen van spreektempo, intonatie en volume aan publiek	2		

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing	aandacht hebben voor grammatica en articulatie	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing	corrigeren van eigen fouten en haperingen	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	non-verbale communicatie	bewust inzetten van lichaamshouding, oogcontact en gebaren om het spreken te ondersteunen	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	visuele ondersteuning	inzetten van visuele ondersteuning met hulp (PowerPoint, Prezi)	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	aanpak	voorbereiden van een verhaal/spreekbeurt/presentatie m.b.v. richtlijnen	1	2	
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	aanpak	afstemmen van spreekstrategie op spreektaak en -doel	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	aanpak	(met hulp) reflecteren op aanpak en uitvoering van spreektaak	2		
FASE 3	Mondelinge taalvaardigheid	Spreken	aanpak	bepalen van leerdoelen voor volgende spreektaak	2		
FASE 3	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		belangstelling hebben voor verhalende teksten (fictie, waaronder poëzie) en informatieve teksten (zakelijke teksten)	5	7	9
FASE 3	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		gemotiveerd zijn om zelf te lezen	9		
FASE 3	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		omgaan met teksten als dagelijks communicatie- en expressiemiddelen	5	7	
FASE 3	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		lezen en bespreken van teksten voor leeftijd en doelgroep	6	7	
FASE 3	Lezen	Leesplezier/leesmotivatie		ontwikkelen van leesvoorkeuren	9		
FASE 3	Lezen	Oriëntatie op en lezen van zakelijke teksten	soorten teksten	lezen van: - informatieve teksten (bijv. formulieren, zaakvakteksten, naslagwerken, internetteksten, schematische overzichten); - instructieve teksten (bijv. een handleiding, routebeschrijving, draaiboek); - betogende teksten (bijv. een recensie over een tv-programma, ingezonden brief, pamflet)	4	6	
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	leesdoelen (en publiek)	studerend lezen van een tekst om informatie te onthouden	4	6	
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	leesdoelen (en publiek)	(met hulp) identificeren van het beoogde publiek van een tekst	4	6	
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen en interpreteren	begrijpen van de bedoeling van schrijvers en aan elkaar relateren van verschillende bronnen	4	6	
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen en interpreteren	herkennen en begrijpen van signaalwoorden die oorzaak-gevolg aangeven	4	6	
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen en interpreteren	herkennen van zelfstandige alinea's	4	6	
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	onderscheiden en vergelijken in een tekst van feiten, meningen en argumenten	6	7	
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	oordeel geven over een tekstdeel of tekst	7		
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	aandacht hebben voor de betrouwbaarheid van bronnen	4	6	7
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: studievaardigheden	samenvatten	samenvatten m.b.v. strategieën en bepalen en afleiden van het onderwerp van een tekst	4	6	10
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: studievaardigheden	opzoeken	opzoeken van informatie met behulp van zoekmachines en het lezen van schema's, grafieken en tabellen en relaties leggen binnen een tekst	4	6	
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: aanpak	leesstrategieën	zelfstandig toepassen van leesstrategieën	4	6	10
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: aanpak	(lees-)woordenschatstrategieën	zelfstandig toepassen van (lees)woordenschatstrategieën	4	6	10

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 3	Lezen	Zakelijke teksten: aanpak	oriënteren en reflecteren	(met hulp) oriënteren en reflecteren op verschillende aspecten van de uitvoering van de leestaak	4	6	
FASE 3	Lezen	Oriëntatie op en lezen van fictie	soorten teksten	lezen van: - verhalende teksten en jeugdliteratuur (bijv. sciencefiction, oorlogsverhalen, fantastische vertellingen, jeugdromans en historische verhalen); - poëzie (bijv. vormvrije gedichten zonder rijm en met minder herkenbare opbouw, gevoels- en liefdesgedichten en -liederen, zelf voorgedragen raps)	4		
FASE 3	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen	zich verplaatsen in een personage en uitleggen hoe een personage zich voelt	4		
FASE 3	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen	herkennen van structurelementen, zoals wisselingen van tijd en plaats, rym en versvorm	4		
FASE 3	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	begrijpen	samenvatten van gedichten en verhaalfragmenten in eigen woorden	4		
FASE 3	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	interpreteren	relaties leggen tussen een verhaal en de abstractere werkelijkheid	4		
FASE 3	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	interpreteren	benoemen van verschillende emoties in een verhaal	4		
FASE 3	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	interpreteren	evalueren van een tekst met emotieve argumenten (bijv. spannend, meeslepend, grappig)	4		
FASE 3	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	uitwisselen van leeservaringen op basis van emotieve argumenten en reageren op leeservaringen van medeleerlingen	4	7	
FASE 3	Lezen	Fictie: kenmerken van de taakuitvoering	evalueren	toelichten van eigen voorkeuren voor onderwerpen, genres en schrijvers	4	9	
FASE 3	Lezen	Technisch lezen		(indien nodig) aandacht hebben voor vlotte en accurate woordherkenning	4		
FASE 3	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	schrijfdoelen	gemotiveerd zijn om te schrijven	9		
FASE 3	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	schrijfdoelen	teksten schrijven met verschillende schrijfdoelen: plezier verschaffen, informeren, instrueren, betogen en beschouwen	5		
FASE 3	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	schrijfdoelen	kritisch kijken naar eigen en andermans teksten om te bepalen of schrijfdoelen zijn behaald	7		
FASE 3	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	soorten teksten	schrijven: - verhalende teksten (bijv. verhaal, email of gedicht); - informatieve teksten (bijv. werkstuk of verslag); - instructieve teksten (bijv. een handleiding of een draaiboek); - betogende teksten (bijv. een boekbespreking, een recensie over een tv-programma, een ingezonden brief of reclame)	5	8	
FASE 3	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	onderwerpen	schrijven ook over abstractere onderwerpen die niet direct gerelateerd zijn aan eigen leefwereld en betrekking hebben op verleden en toekomst	5	8	
FASE 3	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	publiek	onderscheid maken tussen informele en formele context en gebruiken van veelvoorkomende standaardformuleringen bij (formele) brieven	5	8	
FASE 3	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	aanpak	(waar nodig met hulp) inzetten van schrijfstrategieën: - oriënteren met aandacht voor het doel en publiek; - plannen en maken van een opzet voor de tekst; - reflecteren en reviseren op inhoud (doel, publiek, opbouw van tekst) en vorm (opbouw van zinnen, spelling)	5	8	10
FASE 3	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	inhoud/vorm	reflecteren in tekstbesprekingen op het schrijfproces (oriënteren, formuleren en reviseren) en het schrijfproduct (structuur, samenhang, stijl, doel, publiek, lay-out, register)	7	10	

Nederlandse taal - aanbodsdoelen met kerndoel(en)

fase	inhoudslijn	cluster	subcluster	aanbodsdoel	kerndoel (-en)		
FASE 3	Schrijven	Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering Schrijven: kenmerken van de taakuitvoering	inhoud/vorm	schrijven in toenemende mate zelfstandig meerdere tekstversies	5	8	
FASE 3	Schrijven		inhoud/vorm	schrijven in toenemende mate zelfstandig op de computer en gebruiken de middelen die tekstverwerkingsprogramma's bieden (typografie, lay-out, kopies/structuur...)	8		
FASE 3	Schrijven		tekstverzorging/opmaak	gebruiken van passende opmaak (bijv. titels, kopjes, illustraties, inhoudsopgave)	5	8	
FASE 3	Schrijven		tekstverzorging/opmaak	redigeren van eigen tekst op spelling en interpunctie	5	8	11
FASE 3	Schrijven		tekstverzorging/opmaak	werken met tekstverwerkingsprogramma's	5	8	
FASE 3	Taalbeschouwing	Taalbeschouwing	praten over taal	gesprekken voeren over taal en taalgebruik	10	11	
FASE 3	Taalbeschouwing	Begrippenlijst		kennismaken met en gebruiken van taalbegrippen	10	11	
FASE 3	Taalbeschouwing	Taalverzorging		kennismaken met en gebruiken van spellingscategorieën en -regels	11		